

ADRAN 5: NIWED A THRAMGWYDD

5.1 Cyflwyniad

5.2 Egwyddorion

5.3 Atgyfeiriadau Gorfodol

5.4 Canllawiau

- Disgwyliadau'r Gynulleidfa a Safonau a Dderbynnir yn Gyffredinol
 - Cyd-destun
 - Gwybodaeth am Gynnwys
 - Labelu Cynnwys Ar-alw ac Ar-lein
 - Amserlennu a Digwyddiadau Trasig
 - Amserlennu Teledu a Radio a Chyhoeddi Cynnwys Ar-lein ac Ar-alw
 - Allbwn Byw
-
- Pynciau a allai achosi Niwed a Sarhad:
 - Iaith
 - Trais
 - Triniaeth gamdriniol neu ddifriol ac iaith casineb
 - Bygwth a Bychanu
 - Noethni
 - Rhyw
 - Dangos Gofal Dyladwy
 - Portreadu
 - Alcohol, Ysmygu, Fepio, Camddefnyddio Toddyddion, Cyffuriau a Gamblo
 - Hunanladdiad, Ymgais gan Rywun i'w Ladd ei Hun neu i Niweidio ei Hun ac Anhwylderau Bwyta
 - Ymddygiad Dynwaredol
 - Crefydd
 - Hypnotiaeth, Dadreibio, yr Ocwlt a'r Paranormal
 - Delweddau Fflachio, Strobio a Delweddau Byr lawn eu Parhad
-
- Rhaglenni a Gaffaelwyd gan gynnwys Cynnwys a Ardystiwyd gan y BBFC
 - Defnyddio Technoleg

5.1 CYFLWYNIAD

Mae'r BBC yn anelu at adlewyrchu'r byd fel y mae, yn cynnwys holl agweddau'r profiad dynol a gwirioneddau'r byd naturiol. Rhaid i'r BBC gydbwysu ei hawl i

ryddid mynegiant, sy'n caniatáu iddo gyhoeddi cynnwys arloesol a heriol, gyda'r cyfrifoldeb o osgoi tramgwydd nad oes modd ei gyfiawnhau.¹

Mae cymryd risgiau creadigol yn rhan hanfodol o genhadaeth y BBC. Fodd bynnag, yn yr holl allbwn, po fwyaf y risg o achosi niwed neu dramgwydd, mwyaf fydd y meddwl, y gofal a'r cynllunio sydd eu hangen.

Mae gan y BBC hawl i ryddid mynegiant o dan ddeddfwriaeth hawliau dynol, sy'n cael ei adlewyrchu yn y Siarter. Mae rhyddid mynegiant yn cynnwys hawl y gynulleidfa i gael gafael ar ddeunydd creadigol, gwybodaeth, syniadau, a chynnwys a all fod yn ddadleuol neu'n dramgwyddus heb ymyrraeth ond o dan gyfyngiadau sydd wedi'u pennu mewn cyfraith ac sy'n angenrheidiol mewn cymdeithas ddemocrataidd.

At ddibenion y Canllawiau Golygyddol ac oni nodir fel arall, mae plentyn yn rhywun dan 16 mlwydd oed. Pobl ifanc yw'r rheini sy'n 16 ac yn 17 oed². Dylid nodi nad diffiniadau cyfreithiol yw'r rhain.

5.2 EGWYDDORION

5.2.1 Rhaid i'r BBC ddiogelu cynulleidfaoedd rhag deunydd tramgwyddus a niweidiol oni bai fod ganddo bwrpas golygyddol digonol. Bydd angen y cyfiawnhad golygyddol cryfaf ar gynnwys a allai fod yn dramgwyddus iawn.

5.2.2 Dylai gwneuthurwyr cynnwys ystyried 'safonau a dderbynnir yn gyffredinol' yn ogystal â disgwyliadau cynulleidfaoedd wrth ystyried cyhoeddi deunydd a allai fod yn dramgwyddus neu'n niweidiol. Rhaid i'r cyd-destun gyfiawnhau cyhoeddi neu ddarlledu cynnwys o'r fath. Mae cynnwys a allai fod yn dramgwyddus yn cynnwys iaith gref, trais, rhyw, trais rhywiol, bychanu, achosi gofid, amharu ar urddas dynol, a thriniaeth neu iaith wahaniaethol.

5.2.3 Rhaid i gynulleidfaoedd gael gwybodaeth glir i'w galluogi i asesu a fydd cynnwys yn addas ar eu cyfer.

5.2.4 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio iaith gref a rhaid rhoi gwybod am ddefnydd o iaith o'r fath i sicrhau ei bod yn cwrdd â disgwyliadau cynulleidfaoedd, lle bynnag y mae'n ymddangos.

5.2.5 Rhaid peidio â darlledu deunydd a allai amharu'n ddifrifol ar ddatblygiad corfforol, meddyliol neu foesol plant a phobl ifanc.

¹ Yr adrannau o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 1: Diogelu'r Rhai Dan 18 Oed a 2: Niwed a Thramgwydd. I weld sut mae'r BBC yn delio â phobl ifanc o dan 18 oed sy'n cyfrannu ac yn rhyngweithio â chynnwys, gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr

² Mae'r safon hon yn uwch na'r gofyniad yng Nghod Darlledu Ofcom ar gyfer Diogelu'r rhai Dan Ddeunaw Oed. Mae hwnnw'n dweud bod 'plant yn bobl dan bymtheng mlwydd oed'

5.2.6 Rhaid cydbwyso'r cyfrifoldeb i amddiffyn plant a phobl ifanc rhag cynnwys a allai fod yn niweidiol neu'n dramgwyddus â'u hawliau i ryddid mynegiant a rhyddid i gael gwybodaeth.

5.2.7 Rhaid amserlennu deunydd a all fod yn anaddas i blant yn briodol – ar y teledu, drwy gydymffurfio â'r trothwy 9pm ac, ar y radio, drwy roi sylw i'r amseroedd y mae plant yn debygol iawn o fod yn gwrando. Rhaid gosod a labelu deunydd ar-lein yn briodol.

5.3 ATGYFEIRIADAU GORFODOL – rhaid eu hatgyfeirio ymlaen llaw

Mae atgyfeiriadau gorfodol yn rhan hanfodol o broses olygyddol a sicrhau cydymffurfiaeth y BBC a rhaid cadw atynt.

Atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol

5.3.1 Rhaid i unrhyw gynnig i ddangos y foment y bu farw rhywun gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 5.4.37)

5.3.2 Rhaid i unrhyw gynnig i gyhoeddi neu i ddarlledu portread o'r Proffwyd Muhammad gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch a fydd yn gorfod ymgynghori â Chyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 5.4.67)

Atgyfeiriadau Eraill

5.3.3 Rhaid i raglenni a ddarlledir ar y teledu yn y DU rhwng 5.30am a 9pm fod yn addas i gynulleidfa gyffredinol a allai gynnwys plant. Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y gellir gwyro oddi wrth yr arfer hwn. Rhaid atgyfeirio unrhyw eithriadau arfaethedig at y sawl sy'n rhedeg y sianel a dylid rhoi gwybodaeth glir am y cynnwys.

Fel arfer, dylai rhaglenni sy'n pontio'r trothwy gydymffurfio â gofynion cyn y trothwy drwy gydol y rhaglen. Yn eithriadol, efallai na fydd yn angenrheidiol pan nad oes disgwyl i'r gynulleidfa fod yr un fath drwy gydol y rhaglen. Gellir ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 5.4.11 a 5.4.12)

5.3.4 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio'r iaith gryfaf (cunt, motherfucker neu fuck neu eiriau eraill sy'n tarddu o'r rhain) gael ei atgyfeirio i bennaeth y sianel berthnasol a ddylai ystyried y cyfiawnhad golygyddol. Gellir ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 5.4.31)

5.3.5 Rhaid i gyfarwyddwr yr uwch-adran, neu ei ddirprwy enwebedig, gymeradwyo defnyddio'r iaith hiliol gryfaf, fel y'i rhestrir yng nghlofn 'cryf' Ofcom, mewn unrhyw raglenni neu allbwn sydd ar y gweill³.

(Gweler 5.4.24 a 5.4.33)

5.3.6 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys golygfeydd graffig o greulondeb at anifeiliaid neu gamdriniaeth amlwg gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Bydd angen cyfiawnhad golygyddol cryf hyd yn oed os yw'r cynnwys yn cael ei recordio mewn gwledydd lle mae'n gyfreithlon.

(Gweler 5.4.42)

5.3.7 Bydd angen rhoi ystyriaeth ofalus i unrhyw gynnig i gynnwys lluniau o grogi, i bortreadu hunanladdiad, ymgais gan rywun i'w ladd ei hun neu i niweidio ei hun oherwydd sensitifrwydd y pwnc a'r posibilrwydd o ddynwared a rhaid ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Dylid ei atgyfeirio hefyd i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 5.4.58)

5.3.8 Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i gynnwys arddangosiad o hypnosis i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a rhaid i'r golygydd hwnnw ymgynghori â'r Tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 5.4.69)

5.3.9 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys delweddau fflachio neu ddilyniannau strobio mewn rhaglenni a recordir sy'n methu profion technegol yr Adolygiad Darlledu gael ei gymeradwyo gan y rheolwr allbwn perthnasol.

(Gweler 5.4.72)

5.3.10 Ni ddylid defnyddio unrhyw dechnegau sy'n manteisio ar y posibilrwydd o gyfleu neges i gynulleidfaoedd, neu o ddylanwadu ar eu meddyliau fel arall, heb iddynt fod yn ymwybodol, neu'n llwyr ymwybodol, o'r hyn sydd wedi digwydd. Gallai technegau o'r fath gynnwys negeseuon a lluniau isganfyddol sy'n para am gyfnodau byr iawn. Os bydd gan rywun le i gredu y gallai techneg o'r fath fod wedi'i defnyddio yn ei gynnwys, rhaid iddo atgyfeirio'r mater i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 5.4.73)

³ https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0021/225336/offensive-language-summary-report.pdf

5.4 CANLLAWIAU

Disgwyliadau Cynulleidfaoedd a Safonau a Dderbynnir yn Gyffredinol

5.4.1 Rhaid i'r BBC ddiogelu cynulleidfaoedd rhag deunydd tramgwyddus a niweidiol oni bai fod ganddo bwrpas golygyddol digonol. Bydd angen y cyfiawnhad golygyddol cryfaf ar gynnwys a allai fod yn dramgwyddus iawn.

5.4.2 Pan fydd cynnwys yn cynnwys deunydd a allai achosi niwed neu dramgwydd, rhaid iddo fod â phwrpas golygyddol clir a rhaid iddo gael ei gyfiawnhau gan y cyd-destun. Rhaid i'r BBC ystyried y gynulleidfa a fwriedir ar gyfer y cynnwys a hefyd disgwyliadau ehangach o ran allbwn y BBC, y cyfeirir atynt fel 'safonau a dderbynnir yn gyffredinol'.

Bydd yr hyn sy'n cyfrif fel 'safonau a dderbynnir yn gyffredinol' yn datblygu dros amser ac yn cael ei seilio ar ymchwil berthnasol. Mae'n ystyriaeth ehangach nag a yw cynnwys yn bodloni disgwyliadau'r gynulleidfa arfaethedig ac yn adlewyrchu'r hyn y byddai cynulleidfaoedd yn gyffredinol yn ei weld yn dderbyniol i'w ddarlledu neu ei gyhoeddi, gan ystyried y cyd-destun. Mae'r cyd-destun yn cynnwys yr amser darlledu, y llwyfan ac unrhyw gyfeiriadau am y cynnwys. Pan fydd cynnwys yn mynd y tu hwnt i 'safonau a dderbynnir yn gyffredinol', mae perygl o niwed i enw da'r BBC.

5.4.3 Rhaid barnu pa mor addas yw cynnwys ar gyfer cynulleidfaoedd, gan gynnwys plant a phobl ifanc, mewn perthynas â disgwyliadau'r gynulleidfa debygol, ac ystyried y cyd-destun.

Cyd-destun

5.4.4 Wrth ystyried a allai cynnwys achosi niwed neu dramgwydd, dylid ystyried ym mha gyd-destun y bydd y deunydd yn cael ei gyhoeddi neu ei ddarlledu. Mae'r cyd-destun yn cynnwys y llwyfan, yr amser darlledu ac unrhyw wybodaeth am y cynnwys a roddir i gynulleidfaoedd ymlaen llaw. Er mwyn asesu a oes cyfiawnhad golygyddol dros y cynnwys, a'i fod o fewn disgwyliadau'r gynulleidfa, dylid ystyried y canlynol:

- diben golygyddol a chynnwys yr allbwn
- y gwasanaeth a'r llwyfan y mae ar gael arno
- yr amser a'r diwrnod y caiff ei ddarlledu neu ei gyhoeddi, gan gynnwys a oes materion sensitif arbennig fel gwyliau crefyddol neu benblwyddi digwyddiadau mawr
- allai allbwn arall sy'n gysylltiedig â'r rhaglen neu'r cynnwys dan sylw effeithio ar y 'gynulleidfa tynnu drwodd' debygol

- a oes modd tynnu sylw cynulleidfaoedd yn briodol at natur unrhyw gynnwys a allai fod yn niweidiol neu'n dramgwyddus, er enghraifft, drwy gyfeirio a gwybodaeth am gynnwys
- cyfansoddiad y gynulleidfa debygol, gan gynnwys plant, gan ystyried amser ysgol, penwythnosau a gwyliau
- a yw'r cyflwynydd neu'r dalent gysylltiedig (er enghraifft y perfformiwr neu'r awdur), y slot, y teitl, y genre neu'r gwasanaeth yn dod â disgwyliadau sydd eisoes yn bodoli a all fod yn groes i'r cynnwys
- hyd yn oed os yw deunydd a allai fod yn niweidiol neu'n dramgwyddus eisoes ar gael i'r cyhoedd, gall ei ddefnydd gan y BBC ymddangos yn ddi-alw-amdano heb gyfiawnhad golygyddol digonol
- a allai cynnwys fod yn fwy tebygol o achosi niwed neu dramgwydd os caiff ei gynnwys mewn allbwn o natur benodol, fel rhaglenni crefyddol neu wyddonol
- effaith tebygol y deunydd, yn cynnwys deunydd hyrwyddo, ar gynulleidfaoedd a all ddod ar ei draws yn annisgwyl.

Wrth wneud penderfyniadau, ni fydd yr un pwys yn cael ei roi o reidrwydd i bob un o'r ffactorau hyn.

Ar gyfer deunydd sydd ar gael ar-lein, mae'r cyd-destun hefyd yn cynnwys a oes mesurau ar waith i ddiogelu mynediad plant ac a roddir hysbysrwydd a gwybodaeth am gynnwys.

Gwybodaeth am Gynnwys

5.4.5 Rhaid amserlennu cynnwys yn briodol. Mae gwybodaeth am gynnwys yn helpu i lunio disgwyliadau cynulleidfaoedd, a dylai fod yn glir, yn gyson ac yn ffeithiol.

Rhaid i gynnwys a allai fod yn niweidiol neu'n dramgwyddus gael ei nodi'n glir.

Gall hyn gynnwys cyhoeddiadau ar yr awyr, labeli cynnwys, canllawiau rhaglenni electronig, rhaghysbysebion, hysbysiadau, datganiadau i'r wasg a mathau eraill o gyhoeddusrwydd.

5.4.6 Ar y teledu, pan fo hynny'n berthnasol, dylid rhoi gwybodaeth glir am gynnwys rhaglenni sy'n cael eu dangos cyn y trothwy, rhaglenni sy'n dechrau cyn y trothwy ac yn dal i redeg y tu hwnt iddo, a rhaglenni ar ôl y trothwy.

(Gweler 5.4.10-5.4.14)

Ar y radio, dylid darparu gwybodaeth am gynnwys pan fo'n debygol iawn y bydd plant yn y gynulleidfa neu pan fo posibilrwydd y bydd cynnwys yn mynd y tu hwnt i ddisgwyliadau arferol y gynulleidfa.

(Gweler 5.4.15-5.4.17)

Dylai cynnwys ar-lein, gan gynnwys cynnwys ar-alw, ar y BBC neu ar lwyfannau trydydd parti fod â gwybodaeth glir am gynnwys. Mae hyn yn arbennig o wir am gynnwys a fyddai'n cael ei ddarlledu ar y teledu ar ôl y trothwy.

(Gweler 5.4.18-5.4.20)

Labelu Cynnwys Ar-alw ac Ar-lein

5.4.7 Pan fydd cynnwys ar gael ar-alw ar lwyfannau'r BBC, ac mewn mannau eraill fel y bo'n briodol, rhaid darparu gwybodaeth i alluogi defnyddwyr i ddeall ei gyd-destun a gwneud penderfyniadau ar sail gwybodaeth am ei addasrwydd, iddyn nhw eu hunain ac i blant, cyn iddynt fynd ato.

Dylai cynnwys ar-alw gynnwys gwybodaeth glir am gynnwys y dylid ei ymgorffori yn y cynnwys fel nad yw'n cael ei golli neu ei ddileu os yw'n cael ei rannu.

5.4.8 Efallai y bydd angen labelu cynnwys cryfach neu fwy heriol, er enghraifft cynnwys i'w ddarlledu ar ôl y trothwy yn unig, o dan y system 'G for Guidance'. Mae hon yn darparu:

- eicon 'G for Guidance' y BBC sy'n dangos bod arweiniad ar y cynnwys ar gael i'r defnyddiwr
- system o labeli cynnwys i ddisgrifio cynnwys cryf neu heriol
- system diogelu â PIN/cyfrinair i alluogi rhieni i gyfyngu mynediad at ddeunydd mwy heriol sy'n dwyn label cynnwys
- gwybodaeth ychwanegol am iaith hiliol a materion penodol (hunanladdiad, hunan-niwed, cam-drin rhywiol ac anhwylderau bwyta).

Amserlennu a Digwyddiadau Trasig

5.4.9 Yn sgil digwyddiadau trasig, mae'n bosibl y bydd angen newid amserlenni a/neu ailolygu allbwn ar gyfer teledu a radio. Dylid adolygu allbwn i ganfod unrhyw beth a allai achosi tramgwydd na ellir ei gyfiawnhau, yng nghyd-destun digwyddiadau pwysig, ar sail safonau a dderbynnir yn gyffredinol.

Amserlennu Teledu a Radio a Chyhoeddi Cynnwys Ar-lein ac Ar-alw

Bwriad yr adran hon yw rhoi gwybodaeth gyffredinol i gynhyrchwyr cynnwys am amseru, amserlennu a gosod deunydd a allai fod yn niweidiol neu'n dramgwyddus. Mae cyngor ar feysydd penodol o niwed a thramgwydd wedi'i gynnwys yn nes ymlaen yn yr adran.

Amserlennu Teledu a'r Trothwy

5.4.10 Mae darlledwyr yn defnyddio'r trothwy 9pm ar gyfer teledu i wahaniaethu rhwng rhaglenni sydd wedi'u bwriadu ar gyfer cynulleidfa gyffredinol yn bennaf a'r rhaglenni hynny sydd wedi'u bwriadu ar gyfer cynulleidfa o oedolion. Fodd bynnag, mae rhieni a gofalwyr yn rhannu'r cyfrifoldeb am asesu a yw cynnwys rhaglenni'n addas i'w plant.

Wrth wneud penderfyniadau am amserlennu teledu, mae angen cydbwysu'r angen i amddiffyn pobl ifanc, a phlant yn enwedig, â hawliau'r holl wylwyr i gael deunydd o bob math drwy gydol y diwrnod.

5.4.11 Rhaid i raglenni a ddarlledir ar deledu yn y DU rhwng 5.30am a 9pm fod yn addas i gynulleidfa gyffredinol sy'n cynnwys plant. Po gynharaf yn y noson y caiff rhaglen ei gosod, mwyaf addas y dylai fod i blant ei gwyllo heb berson hŷn. Gall rhaglenni a ddarlledir mewn slotiau hwyrach cyn y trothwy fod yn anaddas i'r plant ieuengaf neu i blant eu gwyllo heb berson hŷn.

Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y gellir ymadael â'r arfer hon, a bryd hynny dylid rhoi gwybodaeth glir am y cynnwys. Rhaid atgyfeirio unrhyw eithriadau arfaethedig i sylw rheolwr/golygydd y sianel.

Mewn cynnwys cyn y trothwy, efallai y byddai'n briodol tynnu sylw cynulleidfaoedd at gynnwys a allai beri gofid iddynt ond nad yw'n mynd y tu hwnt i safonau sy'n cael eu derbyn yn gyffredinol. Gall hyn gynnwys, er enghraifft, adroddiadau newyddion neu olygfeydd mewn rhaglenni am fyd natur.

5.4.12 Fel arfer, os yw rhaglen yn pontio'r trothwy, hynny yw yn dechrau cyn 9pm ac yn gorffen rhywbryd ar ôl 9pm, yna dylai ei holl gynnwys gydymffurfio â'r gofynion o ran y trothwy. Yn eithriadol, efallai na fydd yn angenrheidiol pan nad oes disgwyl i'r gynulleidfa fod yr un fath drwy gydol y rhaglen. Gellir ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

Mae'r trothwy 9pm yn nodi dechrau'r newid i ddeunydd sydd wedi'i fwriadu'n fwy ar gyfer oedolion ond, yn gyffredinol, ni ddylai'r newid fod yn sydyn.

Mae'n bwysig hefyd fod gwneuthurwyr ac amserlenwyr rhaglenni yn ystyried natur y sianel a disgwyliadau gwylwyr.

Ar gyfer cynnwys ar ôl y trothwy ar deledu, dylid rhybuddio cynulleidfaoedd am y defnydd o iaith gref neu gynnwys a allai beri tramgwydd fel y bydd yr allbwn yn cwrdd â disgwyliadau'r gynulleidfa.

Fel arfer dylai'r deunydd cryfaf gael ei ddangos yn hwyrach ymlaen yn yr amserlen. Os nad oes modd osgoi newid cyflym mewn tŷn, dylid eu nodi'n glir a'u barnu yn erbyn gofynion y trothwy.

5.4.13 Mae gan sianeli a slotiau darlledu ddisgwyliadau sefydledig ar gyfer cynulleidfaoedd yn aml, boed hynny cyn neu ar ôl y trothwy. Felly bydd yn ddoeth penderfynu ar slotiau rhaglenni mor gynnar â phosibl yn y broses gynhyrchu. Os bydd newid o ran y sianel neu slotiau darlledu, yn enwedig cynnig i ddarlledu rhaglen cyn yn hytrach nag ar ôl y trothwy, yna mae'n bosibl y bydd angen ailolygu'r rhaglen yn sylweddol i sicrhau ei bod yn cydymffurfio â'r Canllawiau Golygyddol hyn.

5.4.14 Fel arfer, dylai cynnwys rhyngweithiol ac ar-lein sy'n gysylltiedig â theitlau rhaglenni penodol fod yn briodol ar gyfer cynulleidfa'r rhaglenni cysylltiedig.

Amserlennu Radio

5.4.15 Nid oes trothwy amser ar radio. Dylid seilio penderfyniadau ynghylch amserlennu ar ddisgwyliadau'r gynulleidfa ac ar wybodaeth ynghylch pryd y mae plant yn debygol iawn o fod yn y gynulleidfa, er enghraifft, wrth fynd a dod i'r ysgol yn y bore a'r prynhawn neu yn ystod gwyliau ysgol. Dylid rhoi hysbysrwydd clir am ddeunydd annisgwyl neu heriol i osgoi peri tramgwydd heb gyfiawnhad.

5.4.16 Fel arfer, dylid golygu cerddoriaeth sy'n cynnwys deunydd anaddas, gan gynnwys iaith gref neu gynnwys treisgar, ar gyfer cynulleidfaoedd prif ffrwd yn ystod y dydd. Ar adegau eraill ac mewn rhaglenni cerddoriaeth arbenigol, mae'n bosibl y bydd cyfiawnhad golygyddol dros chwarae'r fersiwn wreiddiol ond dylai fod yn gyson â disgwyliadau'r gynulleidfa am y rhaglen ac, os oes angen, dylid cymryd camau i sicrhau hyn (er enghraifft, darparu hysbysrwydd a gwybodaeth am gynnwys).

(Gweler 5.4.27)

5.4.17 Gall cyhoeddiadau ar yr awyr fod yn ddefnyddiol i roi gwybod i wrandawyr am raglenni sy'n cynnwys deunydd anodd neu ddadleuol a fyddai'n annisgwyl fel arall ar wasanaethau llafar. Mae'r gwasanaethau hyn wedi'u bwriadu'n bennaf ar gyfer gwrandawyr sy'n oedolion sy'n disgwyl i sylw gael ei roi i bob math o faterion a digwyddiadau ym mhob rhan o'r amserlen.

Cyhoeddi Cynnwys Ar-lein a Chynnwys Ar-alw

5.4.18 Nid oes dim yn yr arlwy ar-lein sy'n cyfateb yn uniongyrchol i'r trothwy. Pryd bynnag y bydd cynnwys â brand y BBC yn cael ei ddefnyddio, ar lwyfan y BBC ai peidio, dylid labelu cynnwys annisgwyl a heriol er mwyn osgoi achosi tramgwydd nad oes modd ei gyfiawnhau. Dylai labeli cynnwys fod yn glir ac yn ffeithiol, ond nid ar ffurf amhriodol o amlwg. Dylid bod yn ofalus gyda geiriad hysbysiadau gwrthio.

5.4.19 Ar gyfer defnyddwyr nad ydynt wedi mewngofnodi i gyfrif y BBC, dylai unrhyw gynnwys sy'n cael ei argymell bob amser fod yn seiliedig ar ddisgwyliadau cynulleidfaoedd y gwasanaeth ar-lein penodol. Dylai hefyd fod yn seiliedig ar a fydd yn debygol o apelio at gyfran sylweddol o blant. Mae hyn yr un mor berthnasol i gynnwys wedi'i greu gan y BBC, cynnwys a gynhyrchir gan ddefnyddwyr a deunydd a geir o wefannau trydydd parti.

Yn achos defnyddwyr sy'n 16 oed neu'n hŷn sydd wedi mewngofnodi i gyfrif BBC, gellir dangos cynnwys iddynt naill ai drwy offer personoli/argymell neu ar Hafan y BBC. Fodd bynnag, mae'n bwysig bod natur y cynnwys sydd ar gael i gynulleidfaoedd sydd wedi mewngofnodi yn cael ei seilio ar ddisgwyliadau cynulleidfaoedd o'r gwasanaeth ar-lein.

5.4.20 Rhaid i gynhyrchwyr cynnwys wirio cynnwys gwefannau trydydd parti wrth ystyried creu dolen o un o wefannau'r BBC. Ni ddylid gosod dolen i wefan allanol os yw'n amhriodol gwneud hynny. Gall fod yn angenrheidiol cynnwys ymwadiad, a gwybodaeth ychwanegol, os yw'r ddolen yn mynd i ddeunydd a all fod yn dramgwyddus.

Ar dudalennau gwe'r BBC sydd wedi'u llunio ar gyfer plant, neu lle mae'r gynulleidfa'n debygol o fod yn blant, dim ond dolenni i dudalennau trydydd parti sydd â chynnwys addas i gynulleidfa gyffredinol y dylid eu cynnwys.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.4.41 ac Adran 15 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Masnachol a Buddiannau Allanol eraill: 15.4.22)

Ystyriaethau Amserlennu a Chyhoeddi ar gyfer Cynnwys Newyddion

5.4.21 Oherwydd natur newyddion, nid yw bob amser yn bosibl osgoi dangos deunydd cyn y trothwy a all beri gofid i rai o'r gynulleidfa.

Nid yw sianel BBC News fel arfer yn gweithredu polisi trothwy os yw'n cael ei ddarlledu'n rhyngwladol, oherwydd mae'n cael ei ddangos yn fyw mewn gwahanol barthau amser ledled y byd. Lle bo'n briodol, dylid darparu gwybodaeth glir ac amserol am gynnwys i gyfeirio at ddelweddau a allai beri gofid neu beri tramgwydd, yn enwedig y rheini a allai beri gofid i blant.

Nid yw'n briodol defnyddio'r delweddau mwyaf ingol neu dramgwyddus neu'r iaith gryfaf yn y 'penawdau' ar ddechrau bwletin neu fel 'papur wal' neu ddelweddau sy'n 'hofran' mewn allbwn newyddion neu fel y mân-lun mewn cynnwys digidol.

Mae angen i wneuthurwyr cynnwys ystyried effaith gronol defnyddio deunydd graffig yn barhaus neu dro ar ôl tro ar y gynulleidfa.

5.4.22 Mae'n bosibl y bydd digwyddiadau trasig, fel saethu torfol neu drychinebau naturiol, yn cael eu recordio mewn deunydd sydd ar gael yn rhwydd ar safleoedd cyfryngau cymdeithasol neu mewn mannau eraill ar-lein. Fodd bynnag, mae cynulleidfaoedd yn disgwyl i'r BBC ddefnyddio barn olygyddol wrth ddefnyddio'r cynnwys hwn.

(Gweler 5.4.37)

(Gweler Adran 12 - Rhyfel, Terfysgaeth a Thrais Eithafol, Trychineb ac Anhrefn: 12.1)

5.4.23 Rhaid i bob ailddefnydd dilynol o ffilm o ddigwyddiadau trasig, er enghraifft ar y dyddiad roeddent wedi digwydd, gael ei gyfiawnhau'n olygyddol ar wahân.

(Gweler Adran 13 Defnyddio Cynnwys y BBC ar ôl ei Gyhoeddi neu ei Ddarlledu: 13.1)

5.4.24 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio iaith hiliol mewn newyddion a rhaid rhoi gwybod am ddefnydd o iaith o'r fath i sicrhau ei bod yn cwrdd â disgwyliadau cynulleidfaoedd, fel sy'n briodol ar adeg ei ddarlledu. Rhaid bod rhesymau golygyddol eithriadol dros ddefnyddio'r termau hiliol cryfaf.

Rhaid i gyfarwyddwr yr uwch-adran, neu ei ddirprwy enwebedig, fod yn ymwybodol bod yr iaith hiliol gryfaf yn cael ei defnyddio, a chymeradwyo defnyddio iaith o'r fath, fel y'i rhestrir yng ngholofn 'cryf' Ofcom⁴, mewn unrhyw raglenni neu allbwn ar y teledu, y radio ac ar-lein.

(Gweler 5.4.33)

(Gweler y canllawiau: Iaith Hiliol)

Rhaghysbysebion Rhaglenni, Hysbysiadau Gwthio a Deunydd Hyrwyddo

5.4.25 Rhaid bod yn ofalus wrth amserlennu rhaghysbysebion cynnwys sy'n anaddas i gynulleidfa gyffredinol sy'n cynnwys plant.

Dylai rhaghysbysebion sydd wedi'u hamserlennu o amgylch cynnwys sydd wedi'i dargedu at blant neu pan fydd plant yn arbennig o debygol o fod yn gwyllo neu'n gwrando, fod yn addas i blant.

Mae gan y BBC ei system dosbarthu ei hun ar gyfer amserlennu rhaghysbysebion am raglenni teledu yn briodol i sicrhau eu bod yn addas i wahanol gynulleidfaoedd. Mae angen i rhaghysbysebion am raglenni gyfleu naws y rhaglenni y maent yn ymwneud â nhw yn gywir, i helpu gwylwyr i benderfynu a ydynt am eu gwyllo neu beidio. Yn achos teledu llinol, mae'n bwysig bod rhaghysbysebion cyn y trothwy am raglenni a ddangosir ar ôl y trothwy yn addas i gynulleidfa gyffredinol ond mae angen iddynt hefyd roi hysbysrwydd priodol am natur y deunydd. Dylid defnyddio'r un dull wrth gyhoeddi rhaghysbysebion a deunyddiau hyrwyddo ar-lein a thrwy gyfryngau cymdeithasol gan ddefnyddio labeli Arweiniad pan fo angen.

⁴ https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0021/225336/offensive-language-summary-report.pdf

Mae angen ystyried geiriad hysbysiadau a hysbysiadau gwthio i osgoi achosi niwed neu dramgwydd heb gyfiawnhad.

Allbwn Byw

5.4.26 Mae angen ystyried a chynllunio ar gyfer y risg o achosi tramgwydd nad oes modd ei gyfiawnhau wrth gynhyrchu a darlledu allbwn byw, a chymryd camau priodol i liniaru'r risgiau. Dyma rai o'r pethau i'w hystyried: sut y gellid monitro allbwn byw; a ydy deunydd a allai achosi tramgwydd wedi'i amserlennu'n briodol; ac a oes digon o gymorth golygyddol uwch ar gael yn ystod y darllediad.

Os bydd problemau'n codi'n anfwriadol neu'n annisgwyl mewn allbwn byw, sy'n achosi tramgwydd nad oes modd ei gyfiawnhau, dylid delio â nhw'n brydlon ac yn sensitif, a gydag ymddiheuriad os oes angen.

Os yw'r iaith gryfaf (cunt, motherfucker a fuck neu eiriau eraill sy'n tarddu o'r rhain) yn cael ei darlledu drwy ddamwain ar deledu cyn y trothwy neu ar y radio, pan fydd plant yn debygol o fod yn gwrando, dylai'r cyflwynydd ymddiheuro ar yr awyr cyn gynted ag y bo modd.

Dylid ymddiheuro'n ddi-oed am ddefnydd annisgwyl ac anghyfiawn o'r iaith hiliol neu wahaniaethol gryfaf.

Os bernir bod y cyd-destun yn cyfiawnhau defnyddio iaith o'r fath, er enghraifft pan fydd cyfrannwr yn siarad am brofiad personol, mae angen i'r cyflwynydd sicrhau ei fod yn glir i'r gynulleidfa, wrth ymddiheuro am dramgwydd posibl, nad oes unrhyw fai yn cael ei briodoli i'r cyfrannwr.

Pan ystyrir bod darllediad byw yn defnyddio cynnwys tramgwyddus heb gyfiawnhad, dylid ei olygu fel arfer ar lwyfannau dal i fyny fel BBC iPlayer a BBC Sounds, ar ôl cael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch.

(Gweler 5.4.33)

(Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.9.9)

(Gweler y canllawiau: Allbwn Byw; ac Iaith Hiliol)

Pynciau a allai achosi Niwed a Sarhad

Iaith

5.4.27 Mae effaith iaith gref yn dibynnu ar y dewis o eiriau, y siaradwr a'r cyd-destun. Mae gwahanol eiriau'n achosi gwahanol raddau o dramgwydd mewn gwahanol gymunedau a hefyd mewn gwahanol rannau o'r byd. Dros amser, bydd agweddau'r cyhoedd yn newid ac asesir hyn drwy ymchwil. Diffinnir yr iaith gryfaf

fel cunt, motherfucker a fuck, a geiriau eraill sy'n tarddu o'r rhain. Mae'r iaith gryfaf ac iaith hiliol gref yn destun proses atgyfeirio.

Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio unrhyw iaith sarhaus, boed yn ysgrifenedig neu ar lafar, a rhaid rhoi gwybod am ddefnydd o iaith o'r fath os yw'n briodol i sicrhau ei bod yn cwrdd â disgwyliadau cynulleidfaoedd, lle bynnag y mae'n ymddangos.

(Gweler 5.1)

iaith sydd fwyaf tebygol o achosi tramgwydd pan gaiff ei defnyddio heb achos a heb ddiben golygyddol, a phan mae'n cynnwys:

- rhegfeydd rhywiol
- cyfeiriadau camdriniol at hil, crefydd, cenedligrwydd ac ethnigrwydd
- geiriau o sarhad rhywiol neu rywiaethol neu gasáu menywod neu sarhad sy'n ymwneud â rhywioldeb neu hunaniaeth rhywedd
- geiriau difriol am iechyd meddwl, salwch neu anabledd
- defnydd di-hid neu ddifriol o enwau sanctaidd neu eiriau crefyddol, yn enwedig ar y cyd â math arall o iaith gref.

5.4.28 Mae'r cyd-destun a'r dôn yn ystyriaethau allweddol wrth benderfynu a fydd iaith gref yn dderbyniol neu'n cael ei hystyried yn dramgwyddus heb gyfiawnhad. Dylid ystyried y canlynol:

- pa iaith a ddefnyddiwyd, gan bwy, pam y'i dywedwyd, at bwy roedd wedi'i chyfeirio a sut roeddynt wedi ymateb
- sut y cafodd ei dweud. Gall yr un termau gael eu hystyried yn fwy neu'n llai tramgwyddus yn ôl y dôn wrth eu cyfleu, a'r cymeriad neu'r bersonoliaeth sy'n eu defnyddio
- os yw'r defnydd yn teimlo'n ddilys neu fod ganddo bwrpas golygyddol clir arall
- ble mae'r cynnwys i'w gael yn yr amserlenni teledu a radio, ar-lein neu ar gyfryngau cymdeithasol.

5.4.29 Yn gyffredinol, lle mae iaith gref yn rhan annatod o'r cynnwys, a bod cwestiynau perthnasol fel y slot darlledu a'r sianel wedi'u datrys, ni ddylid ei chuddio. Mae hyn hefyd yn berthnasol i allbwn gydag is-deitlau, naill ai er mwyn eglurder neu at ddibenion cyfieithu.

5.4.30 Ni ddylid defnyddio'r iaith gryfaf cyn y trothwy, neu ar y radio pan mae plant yn debygol iawn o fod yn y gynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein neu yn y cyfryngau cymdeithasol sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant.

Er mwyn osgoi newid cyflym mewn tôn, rhwng cynnwys cyn ac ar ôl y trothwy, dylid fel arfer osgoi'r iaith gryfaf mewn cynnwys sy'n cael ei ddarlledu'n syth o gwmpas y trothwy.

5.4.31 Rhaid gwneud penderfyniadau gofalus ynghylch defnyddio'r iaith gryfaf ar ôl y trothwy a sicrhau bod hysbysrwydd clir amdani. **Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio'r iaith gryfaf (cunt, motherfucker neu fuck neu eiriau eraill sy'n tarddu o'r rhain) gael ei atgyfeirio i bennaeth y sianel berthnasol a chael ei gymeradwyo ganddo, ar ôl iddo ystyried y cyfiawnhad golygyddol. Gellir ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol.**

5.4.32 Ni ddylid defnyddio iaith sarhaus ond nad yw'r iaith gryfaf cyn y trothwy, neu ar y radio pan mae plant yn debygol iawn o fod yn gwranddo, neu mewn cynnwys ar-lein neu yn y cyfryngau cymdeithasol sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant, oni bai fod y cyd-destun yn cyfiawnhau hynny. Hyd yn oed wedyn, rhaid osgoi ei defnyddio'n aml. Ni ddylid ei defnyddio mewn:

- rhaglenni neu wefannau i blant cyn oedran ysgol (rhai pedair blwydd oed ac iau)
- rhaglenni neu wefannau ar gyfer plant iau.

Iaith Hiliol a Gwahaniaethol

5.4.33 Mae iaith hiliol a gwahaniaethol, fel iaith gref arall, yn fwyaf tebygol o achosi tramgwydd pan gaiff ei defnyddio heb alw amdani, yn gamdriniol, a heb bwrpas golygyddol clir.

Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ei defnyddio, a dylid rhoi gwybod amdani pan fo'n briodol, i sicrhau ei bod yn cwrdd â disgwyliadau cynulleidfaoedd, lle bynnag y mae'n ymddangos. Efallai y bydd defnyddio iaith o'r fath, hyd yn oed gyda chyfiawnhad golygyddol a phan fydd yn unol â disgwyliadau'r rhan fwyaf o'r gynulleidfa, yn dal i beri tramgwydd i rai.

Rhaid bod rhesymau golygyddol eithriadol dros ddefnyddio'r termau hiliol a gwahaniaethol cryfaf. Mae hyn yn berthnasol hyd yn oed lle gallai'r bwriad fod i amlygu neu i gondemnio gwahaniaethu, nad yw ynddo'i hun yn gyfiawnhad golygyddol digonol. Rhaid bod rheswm golygyddol penodol dros ei defnyddio, er enghraifft, os gallai wneud gwahaniaeth i ddealltwriaeth y gynulleidfa, neu am resymau penodol o eglurder, neu os yw cyfrannwr yn siarad am ei brofiad personol, neu os gellid ystyried bod term wedi cael ei 'hawlio', neu mewn rhaglenni hanes, comedi, drama, y celfyddydau neu gerddoriaeth, yn enwedig o ran rhyddid mynegiant.

Mae'r ystyriaethau ynghylch defnyddio iaith hiliol a gwahaniaethol mewn unrhyw allbwn yn cynnwys:

- beth yw'r cyfiawnhad golygyddol
- a yw hunaniaeth yr unigolyn sy'n defnyddio'r iaith yn gwneud gwahaniaeth o ran a yw'n peri tramgwydd
- a yw'n cael ei ddefnyddio gan gyfrannwr i adlewyrchu ei brofiad ei hun
- ydy'r iaith yn cael ei defnyddio'n aml neu'n ailadroddus
- yw defnyddio'r gair yn cael ei ystyried yn angenrheidiol er mwyn i'r gynulleidfa gael dealltwriaeth ddigonol o'r cynnwys
- a oes ffordd arall o gyfleu'r hyn a ddigwyddodd
- a oes digon o gyd-destun, yn enwedig yn achos fersiynau llai ar gyfer cyfryngau cymdeithasol
- a oes rhaid defnyddio'r gair yn ei gyfanrwydd.

Rhaid i gyfarwyddwr yr uwch-adran, neu ei ddirprwy enwebedig, fod yn ymwybodol bod yr iaith hiliol gryfaf yn cael ei defnyddio, a chymeradwyo defnyddio iaith o'r fath, fel y'i rhestrir yng ngholofn 'cryf' Ofcom⁵, mewn unrhyw raglenni neu allbwn ar y teledu, y radio ac ar-lein/digidol.

5.4.34 Dim ond os oes cyfiawnhad cyd-destunol clir a chryf y dylid defnyddio iaith hiliol 'gref' ar y teledu cyn y trothwy a dylid gwneud hyn ar yr amod bod cyfarwyddwr yr uwch-adran neu eu cynrychiolydd enwebedig wedi cymeradwyo hyn.

O ran radio, mae'r gynulleidfa debygol, y cylch gwaith a disgwyliadau'r gynulleidfa o'r orsaf, y math o allbwn sy'n cael ei chwarae, a'r sawl sy'n cyflwyno'r rhaglen i gyd yn ystyriaethau allweddol.

Ar gyfer cynnwys ar-lein ac ar-alw, mae'n bwysig bod cynulleidfaoedd yn cael gwybod am unrhyw ddeunydd a allai fod yn sarhaus er mwyn iddynt allu dewis beth maent yn ei weld neu'n ei glywed.

(Gweler y canllawiau: Allbwn Byw; ac Iaith Hiliol)

Ailddefnyddio cynnwys sydd ag iaith hiliol neu wahaniaethol

5.4.35 Byddai ailddefnyddio cynnwys mewn unrhyw gyd-destun arall (er enghraifft ar amser gwahanol neu ar-lein) yn gofyn am ystyriaeth newydd ac ar wahân o'r cyfiawnhad golygyddol. Mae hyn hefyd yn berthnasol i fersiynau llai at ddibenion cyfryngau cymdeithasol.

Wrth ystyried ailddefnyddio unrhyw gynnwys archifol sydd ag iaith hiliol neu wahaniaethol, nid yw'r ffaith ei fod yn adlewyrchu safonau'r dydd yn unig yn gyfiawnhad digonol dros ei ailddefnyddio. Mae angen defnyddio barn olygyddol,

⁵ https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0021/225336/offensive-language-summary-report.pdf

gan gynnwys edrych ar bwrpas a chyd-destun; os tybir nad oes angen defnyddio'r math hon o iaith, dylid ei dileu.

(Gweler Adran 13 Defnyddio Cynnwys y BBC ar ôl ei Gyhoeddi neu ei Ddarlledu: 13.4.21)

Tewi neu guddio iaith gref ac ystumiau sarhaus

5.4.36 Yn gyffredinol, dylid amserlennu cynnwys sydd ag iaith gref ac ystumiau anweddus yn briodol, ei ddefnyddio gyda chyfiawnhad golygyddol a chyfeirio ato.

Fodd bynnag, os oes cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio iaith gref ond nad yw'r slot, y sianel neu'r cyd-destun yn briodol, efallai y bydd angen golygu, tewi neu bipian iaith, hyd yn oed ar ôl y trothwy ar y teledu ar adegau.

Rhaid i iaith sy'n cael ei bipian ar gyfer cynnwys cyn y trothwy ar y teledu gael ei chelu'n llwyr, gan ofalu hefyd nad yw'r geiriau sarhaus yn amlwg wedyn yn symudiadau'r geg. Mewn capsionau, dylid dileu'r gair llawn, heb unrhyw lythrennau ar ôl i nodi'r gair sydd wedi'i dynnu.

Dylai ystumiau sarhaus sy'n mynd y tu hwnt i ddisgwyliadau'r gynulleidfa gael eu cuddio'n llwyr hefyd.

Hyd yn oed lle mae iaith gref wedi'i bipian, os caiff ei defnyddio dro ar ôl tro, yna mae'r effaith gronol yn debygol o gynyddu'r tramgwydd a deimlir gan gynulleidfaoedd.

Trais

5.4.37 Gellir peri ofn neu ofid i gynulleidfaoedd, a phlant yn enwedig, drwy bortreadu trais gwirioneddol a thrais ffuglennol. Dylai cynhyrchwyr cynnwys fod yn ofalus wrth benderfynu lle maent yn bwriadu cynnwys trais yn yr allbwn.

Dylid hefyd ystyried y cyfiawnhad golygyddol dros unrhyw bortread o drais, a dylid rhoi hysbysrwydd clir fel arfer am gynnwys treisgar. Pan fydd trais gwirioneddol, neu ei ganlyniadau, yn cael ei ddangos ar deledu neu ei adrodd ar y radio ac ar-lein, mae angen i gynhyrchwyr cynnwys gadw cydbwysedd rhwng y galw am gywirdeb a'r perygl o achosi gofid neu dramgwydd heb gyfiawnhad.

Prin iawn yw'r amgylchiadau sy'n cyfiawnhau darlledu eiliad y farwolaeth. Rhaid i unrhyw gynnig i wneud hynny gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.4.52-7.4.55 ac Adran 12 Rhyfel, Terfysgaeth a Thrais Eithafol, Trychineb ac Anhrefn: 12.1)

5.4.38 Dylai cynhyrchwyr cynnwys fod yn ymwybodol o ffactorau sy'n gallu cynyddu effaith trais, mewn cynnwys ffeithiol a ffuglennol. Mae'r rhain yn cynnwys:

- trais sy'n debyg i fywyd ac sydd hefyd yn gallu adlewyrchu profiad personol, er enghraifft trais domestig, ymladd mewn tafarndai, hwlighaniaeth pêl-droed, cythraul gyrru, a mygio
- trais mewn mannau sy'n cael eu hystyried yn ddiogel fel arfer, fel cartref y teulu ac ysbytai
- ffyrdd anarferol neu sadistaidd o achosi poen, anaf neu farwolaeth
- digwyddiadau lle mae menywod, plant a rhai agored i niwed yn dioddef
- trais heb ddangos yr effaith ar y dioddefwr neu'r canlyniadau i'r drwgweithredwr
- trais rhywiol
- ymosodedd geiriol a thôn ymosodol, yn enwedig os yw'n cynnwys defnyddio'r iaith gryfaf a thermau hiliol, gwahaniaethol neu rywiol dramgwyddus
- pa mor barhaus yw'r trais a'i effaith gronnol
- hunanladdiad, ymgais gan rywun i'w ladd ei hun neu i niweidio ei hun
- lle dangosir ymateb pobl eraill i'r trais, yn enwedig plant
- technegau ôl-gynhyrchu fel cerddoriaeth lawn awyrgylch, effeithiau gweledol, symud araf, lluniau agos clir ac effeithiau sain
- awyrgylch bygythiol estynedig neu naws dywyll, ddi-ildio neu greu awyrgylch ingol ar ddiwedd rhaglen ar ffurf sefyllfa min dibyn
- allbwn sy'n ddwys neu'n ymdrwythol.

5.4.39 Dylai cynhyrchwyr cynnwys osgoi cynnwys deunydd sy'n esgusodi neu'n glamoreiddio trais, ymddygiad gwrthgymdeithasol peryglus neu ddifrifol, neu ddeunydd sy'n debygol o gymell pobl eraill i ddynwared ymddygiad o'r fath, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol cryf dros wneud hynny.

Trais ac Amddiffyn Plant

5.4.40 Os bydd trais, y canlyniadau iddo a disgrifiadau ohono, yn cael ei ddarlledu mewn rhaglenni cyn y trothwy, neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn y gynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant, rhaid sicrhau ei fod yn briodol i'r gynulleidfa debygol a bod cyfiawnhad golygyddol drosto.

5.4.41 Ni ddylid darlledu trais geiriol neu gorfforol y mae'n hawdd i blant ei ddynwared mewn ffordd niweidiol neu beryglus mewn rhaglenni cyn y trothwy, neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn y gynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol cryf drosto.

(Gweler 5.4.61-5.4.62)

Trais yn erbyn Anifeiliaid a Lles Anifeiliaid

5.4.42 Gall delweddau neu olygfeydd sy'n dangos trais dynol yn erbyn anifeiliaid yn aml beri gofid i gynulleidfaoedd ac mae'n debygol o arwain at lefelau sylweddol o drosedd. Os yw'r golygfeydd yn graffig ond nad oedd yr anifail wedi cael niwed, dylid gwneud hynny'n glir.

Gall trais mewn rhaglenni bywyd gwyllt beri gofid i gynulleidfaoedd, a gall fod yn briodol tynnu sylw at gynnwys a allai beri gofid.

At ei gilydd, mae cynulleidfaoedd yn poeni ynghylch sut mae anifeiliaid yn cael eu trin. Pan fydd anifeiliaid yn rhan o gynnwys, dylid ystyried eu lles cyffredinol a'r amodau y maent yn cael eu cadw ynddynt. Efallai y bydd yn briodol rhoi sicrwydd i gynulleidfaoedd am eu lles.

(Gweler y canllawiau: Cofnodi Byd Natur)

Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys golygfeydd graffig o greulondeb at anifeiliaid neu gamdriniaeth amlwg gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Bydd angen cyfiawnhad golygyddol cryf hyd yn oed os yw'r cynnwys yn cael ei recordio mewn gwledydd lle mae'n gyfreithlon.

(Gweler Adran 8 - Troseddau ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.4.4-8.4.6)

Triniaeth gamdriniol neu ddifriol ac iaith casineb

5.4.43 Ni ddylid defnyddio deunydd lle mae unigolion, grwpiau, crefyddau neu gymunedau yn cael eu trin mewn ffordd dramgwyddus mewn allbwn oni bai fod gwneud hynny wedi'i gyfiawnhau gan y cyd-destun.

Gall deunydd gynnwys iaith casineb os yw'n debygol o annog gweithgarwch troseddol neu arwain at anhrefn. Mae'n cynnwys bob ffurf ar fynegiant sy'n lledaenu, yn ysgogi, yn hybu neu'n cyfiawnhau casineb ar sail anoddefgarwch o anabledd, ethnigrwydd, rhyw, ailbennu rhywedd, cenedl, hil, crefydd neu gyfeiriadedd rhywiol.

Gall cynhyrchwyr cynnwys roi lle i gyfraniadau gan bobl neu sefydliadau sydd â barn eithafol neu heriol. Os yw allbwn yn cynnwys barn a all ysgogi casineb, rhaid cael cyfiawnhad golygyddol a chynnwys her briodol a/neu fathau eraill o gyd-destun.

Mae mwy o gyngor ar gael gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni. Mae'n bosibl y bydd y sefyllfa'n wahanol yn yr Alban ac mae cyngor ar gael gan y Cyfarwyddwr Cyfreithiol, yr Alban.

(Gweler Adran 2 Didueddrwydd: 2.4.16 ac Adran 8 Troseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.4.3)

Bygwth a Bychanu

5.4.44 Rhaid i gynnwys y BBC barchu urddas pobl, ond gall allbwn drafod, cynnwys neu ymwneud ag ymddygiad sy'n fygythiol, yn bychanu, yn ymosodol ac yn dramgwyddus.

Fodd bynnag, ni ddylai hyn fod yn anghymesur pan fydd wedi'i anelu at bobl go iawn a dylai fod yn unol â disgwyliadau'r gynulleidfa.

(Gweler Adran 6 Tegwch: 6.4.27)

Noethni

5.4.45 Ni ddylid dangos noethni fel arfer cyn y trothwy nac mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant. Lle mae'n cael ei ddefnyddio, rhaid i'r cyd-destun gyfiawnhau hynny. Mae noethni, boed yn wirioneddol neu'n awgrymedig, yn gallu peri tramgwydd a rhaid bod yn ofalus mewn cynnwys cyn y trothwy, yn enwedig mewn deunydd hyrwyddo sydd heb wybodaeth am gynnwys.

Rhyw

5.4.46 Yn holl allbwn y BBC, dylid cael cyfiawnhad golygyddol dros bortreadu rhyw, neu drafod materion rhywiol, a'i drin gyda sensitifrwydd priodol.

Mewn cynnwys ar ôl y trothwy, mae'n bosibl portreadu rhyw mewn ffordd agored a realistig ac edrych ar themâu a materion a all dramgwyddo rhai pobl.

5.4.47 Mae rhyw sy'n cynnwys pobl ifanc dan 16 oed yn anghyfreithlon. Mewn unrhyw gynnwys, rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ei gynnwys, a rhaid ei roi mewn cyd-destun priodol.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.4.29-9.4.30)

5.4.48 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros drafod a phortreadu ymddygiad rhywiol mewn rhaglenni a ddarlledir cyn y trothwy neu pan fydd plant yn debygol iawn o fod mewn cynulleidfaoedd radio, neu ddefnyddio cynnwys ar-lein. Rhaid iddo fod yn briodol hefyd i'r gynulleidfa debygol ac ni ddylai fod yn fanwl eglur. Mae'n bosibl y bydd angen darparu gwybodaeth glir am gynnwys.

(Gweler 5.4.5-5.4.6)

(Gweler Adran 15 - Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Masnachol a Buddiannau
Allanol Eraill: 15.4.28)

Ni ddylid portreadu na dangos cyfathrach rywiol heb bwrpas addysgol arwyddocaol mewn rhaglenni sy'n cael eu darlledu cyn y trothwy, neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn y gynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio at gyfran sylweddol o blant.

Dangos Gofal Dyladwy

5.4.49 Efallai y bydd cynulleidfaoedd yn cael eu tramgwyddo os ydynt yn credu bod cyfranwyr yng nghynnwys y BBC yn agored i niwed ac nad yw eu lles wedi cael ei ddiogelu, neu os ydynt yn credu bod cyfranogwyr wedi cael eu rhoi mewn perygl o niwed sylweddol drwy gymryd rhan yn allbwn y BBC. Dylid darlledu gwybodaeth briodol lle byddai'n helpu i osgoi neu leihau tramgwydd.

(Gweler Adran 6 Tegwch: 6.4.22-6.4.26 ac Adran 9 Plant a Phobl
Ifanc fel Cyfranwyr: 9.4.19)

Portreadu

5.4.50 Mae'r BBC yn ceisio adlewyrchu cymunedau amrywiol y Deyrnas Unedig. Gall cynnwys hefyd adlewyrchu'r rhagfarnau a'r anfanteision a geir mewn cymdeithasau ledled y byd ond ni ddylid eu hatgyfnerthu. Mewn rhai achosion, gall cyfeiriadau at anabledd, oed, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, hunaniaeth rhywedd, ffydd, hil, ac ati fod yn berthnasol i'r portreadu. Fodd bynnag, dylid osgoi rhagdybiaethau ystrydebol di-ofal neu dramgwyddus a dim ond pan fo cyfiawnhad golygyddol dros hynny y dylid disgrifio pobl mewn termau o'r fath.

Wrth bortreadu neu ohebu ar ddigwyddiadau neu sefyllfaoedd sy'n ymwneud â phobl frodorol neu bobl sy'n perthyn i lwyth, dylai gwneuthurwyr cynnwys osgoi eu stereoteipio. Dylid adlewyrchu eu profiadau a'u normau diwylliannol presennol gyda chywirdeb dyladwy.

(Gweler y canllawiau: Portreadu a Gohebu ar Bobl Frodorol)

5.4.51 Os yw hynny'n gyson â disgwyliadau'r gynulleidfa, mae modd cynnwys portread neu stereoteip sydd wedi'i orliwio er mwyn doniolwch neu effaith ddramatig, ond efallai y bydd cynulleidfaoedd o'r farn bod stereoteipiau diofal neu ddibwrpas yn dramgwyddus.

Alcohol, Ysmygu, Fepio, Camddefnyddio Toddyddion, Cyffuriau a Gamblo

5.4.52 Rhaid i wneuthurwyr cynnwys gydbwysu'r angen i fynd ati'n realistig i adlewyrchu gwahanol fathau o agweddau ac ymddygiad y cyhoedd sy'n gysylltiedig ag alcohol, ysmygu, fepio, camddefnyddio toddyddion, cyffuriau a gamblo gyda'r perygl o annog ymddygiad a all fod yn niweidiol, yn ddynwaredol neu'n anghyfreithlon, yn enwedig ymysg plant.

5.4.53 Defnyddio cyffuriau anghyfreithlon, camddefnyddio cyffuriau ac alcohol, ysmygu, fepio, camddefnyddio toddyddion:

- rhaid peidio â rhoi sylw iddynt mewn cynnwys sydd wedi'i wneud yn bennaf ar gyfer plant oni bai fod cyfiawnhad golygyddol cryf dros hynny
- rhaid eu hosgoi'n gyffredinol a rhaid peidio â'u hesgusodi, eu cefnogi neu eu glamoreiddio mewn unrhyw raglenni a ddarlledir cyn y trothwy neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn y gynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros hynny
- rhaid peidio â'u hesgusodi, eu cefnogi neu eu glamoreiddio mewn cynnwys sy'n debygol o gael ei weld, ei glywed neu ei ddefnyddio'n eang gan bobl ifanc, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros hynny.

5.4.54 Rhaid portreadu pob agwedd ar ddefnyddio cyffuriau anghyfreithlon, camddefnyddio cyffuriau a thoddyddion, ysmygu, fepio a chamddefnyddio alcohol gyda chywirdeb dyladwy. Lle bo angen hynny i sicrhau cywirdeb dyladwy, dylai hyn gynnwys, er enghraifft, y goblygiadau i iechyd a'r agweddau gwrthgymdeithasol ar ddefnyddio cyffuriau anghyfreithlon a goryfed mewn pyliau.

Dylid osgoi manylion penodol ynghylch sut mae defnyddio neu gael gafael ar gyffuriau anghyfreithlon neu gamddefnyddio toddyddion, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros hynny a dylid egluro'r cyd-destun cyfreithiol a chymdeithasol.

5.4.55 Rhaid peidio ag esgusodi, annog neu glamoreiddio gamblo mewn cynnwys sy'n debygol o gael ei weld, ei glywed neu ei ddefnyddio'n eang gan blant a phobl ifanc, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros hynny. Dylid ei bortreadu gyda chywirdeb dyladwy a, lle bo angen, dylai gynnwys agweddau niweidiol gamblo.

5.4.56 Os dangosir deunydd archifol nad yw'n adlewyrchu safonau neu agweddau cyfredol tuag at ysmygu, alcohol, gamblo, camddefnyddio sylweddau neu ddefnyddio cyffuriau anghyfreithlon, mae'n bosibl y bydd y cyd-destun hanesyddol a dilysrwydd y cynnwys yn rhoi cyfiawnhad golygyddol digonol. Er hynny, dylai'r cynnwys gael ei amserlennu'n briodol a, lle bo angen, dylid rhoi hysbysrwydd amdano a dylai fod yn glir i'r gynulleidfa nad yw'n ddeunydd cyfoes.

(Gweler 5.4.5)

(Gweler Adran 13 Defnyddio Cynnwys y BBC ar ôl ei Gyhoeddi neu ei Ddarlledu:
13.4.21-13.4.23)

Hunanladdiad, Ymgais gan Rywun i'w Ladd ei Hun neu i Niweidio ei Hun ac Anhwylderau Bwyta

5.4.57 Dylai hunanladdiad, ymgais i gyflawni hunanladdiad, hunan-niwed ac anhwylderau bwyta gael eu portreadu neu eu hadlewyrchu gyda sensitifrwydd. Mae gohebu ffeithiol a phortreadu hunanladdiad, ymgais gan rywun i'w ladd ei hun, hunan-niwed ac anhwylderau bwyta yn ffuglennol yn gallu arwain at y posibilrwydd o normaleiddio gweithredoedd o'r fath a gwneud iddynt ymddangos yn rhesymol i rai sy'n agored i niwed. Dylid osgoi deunydd sy'n normaleiddio, yn annog neu'n rhamanteiddio'r ymddygiadau hyn.

Dylid ystyried gwneud cyfeiriadau a rhoi rhybuddion cynnwys, yn ogystal ag a ddylid darparu dolen i BBC Action Line berthnasol.

(Gweler Adran 15 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Masnachol a Buddiannau
Allanol Eraill: 15.4.28)

Ni ddylid cynnwys manylion penodol a fyddai'n caniatáu dynwared dull o hunanladdiad yn yr allbwn. Dylid ond cynnwys dulliau hunanladdiad a hunan-niwed pan fydd cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny a bod y cyd-destun yn ei gyfiawnhau. Dylid osgoi cyfeiriadau at hunanladdiad mewn penawdau oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros hynny.

5.4.58 Bydd angen rhoi ystyriaeth ofalus i unrhyw gynnig i gynnwys lluniau o grogi, i bortreadu hunanladdiad, ymgais gan rywun i'w ladd ei hun neu i niweidio ei hun oherwydd sensitifrwydd y pwnc a'r posibilrwydd o ddynwared a rhaid ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Dylid ei atgyfeirio hefyd i'r tîm Polisi Golygyddol.

5.4.59 Mae materion sensitif ynghylch defnyddio iaith. Cafodd hunanladdiad ei ddad-droseddoli yn 1961 ac mae'r defnydd o'r gair 'cyflawni' yn cael ei ystyried yn dramgwyddus gan rai pobl. Dylai gwneuthurwyr cynnwys osgoi defnyddio'r term yn eu sgriptiau a'u hadroddiadau, er y gall cyfranwyr ei ddefnyddio. Mae 'cymryd bywyd' 'marw drwy hunanladdiad' neu 'ladd ei hun' yn ddewisiadau eraill. Mae sefydliadau atal hunanladdiad, fel y Samariaid, hefyd fel arfer yn fodlon i rywun ymgynghori â nhw ynghylch portreadu hunanladdiad. Dylid ystyried dolen i BBC Action Line pan fydd allbwn yn delio â materion o'r fath a dylid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol fel arfer.

(Gweler Adran 15 - Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Masnachol a Buddiannau
Allanol Eraill: 15.4.28)

5.4.60 Mae angen gofal wrth bortreadu hunan-niwed neu gyflyrau fel anhwylderau bwyta mewn ffyrdd y gellid eu dynwared, mewn cynnwys ffeithiol

neu ffuglennol. Gallai pobl agored i niwed, a phobl ifanc yn enwedig, ddynwared neu efelychu ymddygiad a thechnegau a ddangosir. Dylid bod yn ofalus i sicrhau bod y cynnwys yn gyfrifol ac yn briodol i'r gynulleidfa debygol.

Ymddygiad Dynwaredol

Plant a Dynwared Peryglus

5.4.61 Gall yr hyn y mae plant yn ei weld, ei glywed a'i ddarllen ddylanwadu arnynt. Os yw ymddygiad yn debygol o fod yn hawdd i blant ei ddynwared mewn ffordd beryglus, rhaid peidio â'i ddarlledu cyn y trothwy, neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn y gynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio i gyfran sylweddol o blant.

5.4.62 Mae angen bod yn ofalus wrth benderfynu ynghylch cynnwys a all arwain at ddynwared peryglus, yn enwedig os yw hynny'n ymwneud â defnyddio eitemau domestig (fel cyllyll, morthwylion, asid a sisyrnau) mewn gweithredoedd treisgar. Rhaid peidio â chynnwys deunydd o'r fath mewn allbwn sydd wedi'i wneud ar gyfer plant yn bennaf oni bai fod cyfiawnhad golygyddol cryf dros hynny. Rhaid sicrhau mewn cynnwys ar gyfer plant fod gofal yn cael ei gymryd i osgoi dynwared.

(Gweler 5.4.40-5.4.41)

5.4.63 Pan fydd gweithgareddau hamdden peryglus yn cael eu portreadu mewn cynnwys ffeithiol ac adloniant cyn y trothwy, ar y radio pan fydd plant yn debygol o fod yn y gynulleidfa, neu mewn cynnwys ar-lein sy'n debygol o apelio i blant, dylid rhoi rhybudd ynghylch y perygl o ddynwared, heb oruchwyliaeth neu hyfforddiant priodol, a dylai'r offer diogelwch angenrheidiol fod yn amlwg. Lle bo'n berthnasol ac oni bai fod rheswm golygyddol cryf dros beidio â gwneud hynny, bydd yn bwysig fel arfer fod rhaglenni drama ac adloniant cyn y trothwy, neu gynnwys ar-lein cyffelyb sy'n debygol o apelio i blant, yn dangos y gweithdrefnau diogelwch cywir wrth bortreadu gweithgareddau fel hyn.

Diogelwch

5.4.64 Fel arfer, dylai'r gyfraith gael ei dilyn yn y DU ac mewn gwledydd eraill, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol cryf dros beidio â gwneud hynny. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod cyflwynwyr, actorion a chyfranwyr sy'n gyrru cerbydau yn gwisgo gwregysau diogelwch, yn gosod seddau car i blant yn gywir, yn gwisgo helmedau diogelwch ac yn defnyddio'r cyfarpar ffôn symudol cywir. Mae cynulleidfaoedd yn debygol o gael eu tramgwyddo os yw'n ymddangos nad yw mesurau diogelwch arferol wedi cael eu dilyn.

(Gweler Adran 18 Y Gyfraith: 18.3.1)

5.4.65 Dylid dangos defnydd synhwyrol o offer diogelwch lle bynnag y bo'n ymarferol, oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros beidio â gwneud hynny. Mae hyn yn cynnwys gwisgo offer i ddiogelu'r llygaid ar gyfer gweithgareddau crefftau

cartref a phenwisgoed a dillad diogelwch ar gyfer chwaraeon a gweithgareddau hamdden, yn enwedig y rheini sy'n boblogaidd ymysg plant fel beicio, sglefrfyrrddio a chwaraeon dŵr.

Crefydd

5.4.66 Os oes unrhyw gynnwys sy'n ymdrin â materion crefyddol ac sy'n debygol o beri tramgwydd i'r rheini sydd â barn neu gred grefyddol, rhaid cael cyfiawnhad golygyddol drosto, gan ystyried disgwyliadau'r gynulleidfa a safonau a dderbynnir yn gyffredinol. Mae gan wneuthurwyr cynnwys y rhyddid i ymdrin â materion sy'n ymwneud â chrefydd, gan gynnwys yn feirniadol neu mewn ffordd a allai fod yn dramgwyddus iawn i rai, ond dylent bob amser fod yn ymwybodol o'r potensial o dramgwyddo.

Nid oes trosedd cabledd yng Nghymru, Lloegr a'r Alban erbyn hyn ac nid yw bellach yn drosedd sy'n cael ei herlyn yng Ngogledd Iwerddon. Serch hynny, mae credoau crefyddol yn ganolog i fywyd llawer o bobl a gallant ysgogi barn ac emosiynau cryf. Dylid bod yn ofalus i osgoi achosi tramgwydd heb gyfiawnhad. Mae deddfau cabledd o amgylch y byd yn gallu bod yn wahanol iawn a gall cynhyrchwyr cynnwys geisio cyngor gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

Yng Nghymru, Lloegr a'r Alban, mae deddfwriaeth yn gwahardd person rhag defnyddio geiriau neu ymddygiad bygythiol neu arddangos deunydd ysgrifenedig sy'n fygythiol, gyda'r bwriad o achosi casineb crefyddol.

(Gweler Adran 8 - Troseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.4.3)

5.4.67 Rhaid i gynhyrchwyr cynnwys fod yn ymwybodol o sensitifrwydd crefyddol cyfeiriadau at, neu ddefnydd o, enwau, delweddau, defodau, ysgrythurau ac iaith sydd wrth galon y gwahanol grefyddau. Dylent sicrhau bod cyfiawnhad golygyddol dros unrhyw ddefnydd ohonynt, neu dros wneud cyfeiriadau llafar neu weledol atynt, o fewn safonau a dderbynnir yn gyffredinol. Rhai enghreifftiau yw'r Croeshoelio, Cymun Bendigaidd, y Quran, y Sabath Iddewig a'u tebyg.

Mae nifer mawr o Foslemiaid yn ystyried bod unrhyw bortreadu o'r Proffwyd Muhammad yn dramgwyddus iawn. Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol cryf dros gyhoeddi unrhyw bortread o'r Proffwyd Muhammad.

Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i gynnwys portread o'r Proffwyd Muhammad mewn cynnwys i ffigwr golygyddol uwch a fydd yn gorfod ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

5.4.68 Rhaid i wneuthurwyr cynnwys ystyried y sensitifrwydd crefyddol ynghylch parchu dyddiau gŵyl a phrif wyliau crefyddau mawr y byd er mwyn osgoi achosi tramgwydd yn ddiangen o ganlyniad i ddeunydd a all fod yn fwy derbyniol ar adegau eraill.

Hypnotiaeth, Dadreibio, yr Ocwlt a'r Paranormal

Hypnotiaeth

5.4.69 O dan Ddeddf Hypnotiaeth 1952, mae'n ofynnol bod unrhyw arddangosiad o hypnotiaeth er difyrrwch y cyhoedd yn cael ei drwyddedu. Mae'r ddeddf yn gwahardd arddangosiadau ar bobl dan 18 oed ac mae'n berthnasol i unrhyw arddangosiad o hypnotiaeth a ddarlledir mewn sioe, neu mewn cysylltiad â sioe, sy'n rhoi mynediad i'r cyhoedd.

Dylid cymryd camau i leihau unrhyw berygl posibl o achosi hypnosis a/neu adweithiau niweidiol ymysg gwylwyr, gwrandawyr neu ddefnyddwyr ar-lein sy'n agored i'w effaith. Yn benodol, rhaid i hypnotydd beidio â darlledu ei act geiriol arferol yn llawn neu gael ei ddangos yn perfformio i lygad y camera. Mae'n bwysig bod perfformiadau hypnotiaeth, yn enwedig y rheini sydd â'r bwriad o wneud hwyl am ben rhywun, yn cael eu trin yn ofalus mewn rhaglenni adloniant. Gallent fod yn niweidiol a hefyd yn dramgwyddus i'r gynulleidfa.

Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i gynnwys arddangosiad o hypnosis i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a rhaid i'r golygydd hwnnw ymgynghori â'r Tîm Polisi Golygyddol.

Dadreibio, yr Ocwlt a'r Paranormal

5.4.70 Rhaid i gynnwys sydd ag unrhyw gyfeiriad at ddadreibio, yr ocwlt, y paranormal, dewiniaeth neu unrhyw arferion cysylltiedig gael eu gwneud yn gyfrifol a dylid trin honiadau'n amheus.

Rhaid peidio â darlledu arddangosiadau yr honnir eu bod yn wir cyn y trothwy, neu ar y radio pan fydd plant yn debygol iawn o fod yn y gynulleidfa, neu mewn cynnwys digidol sy'n debygol o apelio i blant.

Rhaid peidio â darlledu arferion paranormal at ddibenion adloniant (heb gynnwys drama, ffilm neu gomedi) pan fydd nifer sylweddol o blant yn debygol o fod yn gwyllo neu o fod yn y gynulleidfa radio neu o ddefnyddio cynnwys digidol.

5.4.71 Ar bob adeg, rhaid trin arddangosiadau o ddadreibio, yr ocwlt, y paranormal, dewiniaeth neu unrhyw arferion cysylltiedig, neu honiadau ynghylch y rhain, mewn rhaglenni ffeithiol gyda gwrthrychedd sy'n briodol i'r allbwn. Mewn rhaglenni adloniant rhaid rhoi hysbysrwydd clir yn eu cylch. Yn yr holl allbwn, rhaid i arddangosiadau o'r fath beidio â chynnwys cyngor am iechyd, arian, cyflogaeth neu berthnasoedd sy'n cymell pobl i wneud penderfyniadau tyngedfennol.

Delweddau Fflachio, Strobio a Delweddau Byr lawn eu Parhad

Delweddau Fflachio, Strobio ac Epilepsi Ffotosensitif

5.4.72 Er mwyn lleihau'r perygl i wylwyr sydd ag epilepsi ffotosensitif, dylai cynhyrchwyr cynnwys ddilyn y canllawiau gan Ofcom sydd wedi'u nodi yn Rheol

2.12 o God Darlledu Ofcom⁶. Ar adegau prin, mae'n bosibl na fydd yn rhesymol ymarferol i ddilyn y canllawiau hyn, er enghraifft pan na ellir osgoi fflachio mewn cynnwys, mewn digwyddiad i'r wasg, er enghraifft, neu adroddiad newyddion byw. Pan fo cyfiawnhad golygyddol dros gynnwys yr eitem, dylid rhoi rhybudd geiriol ac, os yw'n briodol, rhybudd ar ffurf testun, ar ddechrau'r rhaglen neu'r eitem.

Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys delweddau fflachio neu ddilyniannau strobio mewn rhaglenni a recordir sy'n methu profion technegol yr Adolygiad Darlledu gael ei gymeradwyo gan y rheolwr allbwn perthnasol.

Negeseuon a Delweddau Isganfyddol Byr iawn eu Parhad

5.4.73 Ni ddylid defnyddio unrhyw dechnegau sy'n manteisio ar y posibilrwydd o gyfleu neges isganfyddol i wylwyr neu wrandawyr, neu ddylanwadu ar eu meddyliau fel arall, heb iddynt fod yn ymwybodol, neu pan maent yn llwyr ymwybodol, o'r hyn sydd wedi digwydd. Byddai technegau o'r fath yn gallu cynnwys delweddau sy'n para am gyfnodau byr iawn.

Os bydd gan rywun le i gredu y gallai techneg o'r fath fod wedi'i defnyddio mewn cynnwys, rhaid iddo atgyfeirio'r mater i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

Rhaglenni a Gaffaelwyd gan gynnwys Cynnwys a Ardystiwyd gan y BBFC

5.4.74 Rhaid ardystio rhaglenni a brynir, a chynnwys a ardystiwyd gan Fwrdd Dosbarthu Ffilmiau Prydain (BBFC), ar gyfer niwed a thrangwydd cyn iddynt gael eu darlledu neu eu darparu ar gais i sicrhau bod y cynnwys yn addas ar gyfer y gynulleidfa debygol. Dim ond canllaw yw dosbarthiad ffilm a dylid bod yn ofalus iawn wrth ymdrin â ffilmiau a gafodd dystysgrif '18', na ddylid eu darlledu cyn 9pm ar unrhyw wasanaeth.

5.4.75 Fel arfer, ni ddylid darlledu ffilm neu raglen y mae'r BBFC wedi gwrthod ei hardystio. Mae rhagor o fanylion ar gael yn Adran 1 o God Darlledu Ofcom.

Fel arfer, ni ddylid darlledu clipiau dangosol o ffilm neu raglen y mae'r BBFC wedi gwrthod eu hardystio heb gyfiawnhad golygyddol cryf.

Defnyddio Technoleg

5.4.76 Ni ddylai unrhyw gynnwys golygyddol yr effeithiwyd arno gan awtomeiddio, megis trwy ddysgu peirianyddol neu ddeallusrwydd artiffisial,

⁶ Nodyn Cyfarwyddyd Ofcom ar Ddelweddau Fflachio a Phatrymau Rheolaidd mewn Rhaglenni Teledu

achosi tramgwydd na ellir ei gyfiawnhau. Mae hyn yn cynnwys ei ddosbarthu, ei gyflwyno neu ei gynhyrchu.

Dylai cynhyrchwyr cynnwys fod yn ymwybodol y gall y deunydd sy'n cael ei ddefnyddio gan raglenni awtomataidd gynnwys deunydd niweidiol neu dramgwyddus neu gall gynnwys rhagfarnau sy'n ystumio'r canlyniadau mewn ffordd sy'n achosi niwed neu dramgwydd.

(Gweler Rheoli Asedau Meddalwedd ar Gateway; ac Adran 16 Perthnasoedd Allanol, gan gynnwys Perthnasoedd Masnachol ac Ariannu: 16.4.8)